

TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYS

PIRTEVA

Pirkkala
Ylöjärvi
Vesilahti
Nokia
Lempäälä
Hämeenkyrö

Sisältö

1 §	Soveltamisala ja tavoite.....	3
2 §	Terveydensuojelujärjestyksen valvonta.....	3
3 §	Ilmoitusvelvolliset työtilat ja toiminnot	3
4 §	Asumisterveys ja asunnontarkastusmenettely.....	4
5 §	Eläintenpito.....	5
6 §	Eläinten hautaaminen	8
7 §	Talousveden valvonta ja vesilaitokset.....	8
8 §	Yleisötilaisuudet	8
9 §	Seuraamukset terveydensuojelujärjestyksen rikkomisesta ja laiminlyönnistä	9
10 §	Määräysten voimaantulo.....	9

LIITE 1. Käymälät suuressa yleisötilaisuudessa

1 § Soveltamisala ja tavoite

Pirkkalan kunnan ympäristöterveydenhuollon Pirtevan toiminta-alueella on noudatettava tätä terveydensuojelujärjestystä. Järjestys on voimassa koko valvonta-alueella (Pirkkala, Vesilahti, Lempäälä, Ylöjärvi, Hämeenkyrö ja Nokia). Mikäli laissa tai sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetään näistä määräyksistä poikkeavasti, ovat nämä paikalliset määräykset lainsäädäntöön nähden väistyviä.

Terveydensuojelujärjestyksen tavoitteena on ottaa huomioon paikalliset olosuhteet, ylläpitää ja edistää väestön terveyttä sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa.

2 § Terveydensuojelujärjestyksen valvonta

Terveydensuojelujärjestyksessä annettujen määräysten noudattamista valvovat Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon terveydensuojeluvalvontaa suorittavat viranhaltijat. Tästä poikkeuksena on ammattimainen eläintenpito, talteenotetut eläimet ja eläinten hautaaminen joiden osalta valvontaa hoitavat kunnaneläinlääkärit ja valvontaeläinlääkäri.

Tarkempia ohjeita ja käytettävät lomakkeet löytyvät osoitteesta www.pirteva.fi.

3 § Ilmoitusvelvolliset työtilat ja toiminnot

Terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:ssä mainittujen toimintojen ja huoneistojen perustamisesta, käyttöönotosta ja olennaisesta muuttamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus terveystalvontaan viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.

Toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on ilmoitettava kirjallisesti terveystalvontaan ennen kuin uusi toiminnanharjoittaja aloittaa toiminnan.

Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava kirjallisesti terveystalvontaan. Kirjalliseksi ilmoitukseksi katsotaan myös sähköpostilla tai faksilla toimitettu ilmoitus.

Terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:ssä tarkoitettuja huoneistoja ja toimintoja ovat esimerkiksi

- Julkinen huvi-, kokoontumis- tai majoitushuoneisto
- Yleiseen käyttöön tarkoitettu sauna, uimahalli, uimaranta taikka uimala tai kylpylä
- Työtilan, jonka käytöstä voi aiheutua terveyshaittaa tai terveydellisiltä vaikutuksiltaan siihen rinnastettavan toiminnan sijoittaminen asuinrakennukseen tai alueelle, jossa on asuinhuoneistoja. Tällainen tila on esimerkiksi rakennuksen kellarissa toimiva autokorjaamo tai kirjapaino.

Näistä ilmoitusta ei tarvitse kuitenkaan tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

- Eläinten pitoon tarkoitetun rakennuksen, tai aitauksen sijoittaminen / käyttöönotto asemakaava-alueelle, tai muulle taajaan asutulle alueelle.
- Koulu tai oppilaitos
- Päivä-, lasten- tai vanhainkoti, julkinen nuorisotila, kerhotila ym. muut sosiaalialan laitokset ja sellainen palveluasumisyksikkö jossa on ympärivuorokautinen valvonta (tehostettu palveluasumisyksikkö).
- Parturi, kampaamo tai kauneushoitola tai muu huoneisto, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä tai hoitoa.
- Sellainen kuntosali tai muu liikuntatila, jonka käyttöoikeutta ei ole rajoitettu
- Muut vastaavat laitokset tai huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa.
- Hautausmaa ja hautapaikka

4 § Asumisterveys ja asunnontarkastusmenettely

Asunnon ja muiden oleskelutilojen olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu tiloissa asuville tai oleskeleville terveyshaittaa. Muilla oleskelutiloilla tarkoitetaan päivähoito- ja koulutiloja, vanhainkoteja ja muita vastaavia julkisia tiloja.

Asunnontarkastuksen lähtökohtana on asunnosta peräisin olevan terveyshaitan selvittäminen. Tarkastusta ei tehdä, mikäli pyyntö koskee esimerkiksi pelkkää kosteusmittausta ilman terveyshaittaepäilyä. Asunnontarkastusta ei myöskään tehdä asunnon tulevaa myyntiä/ostoa varten.

Terveyshaittaa epäiltäessä on aina ensin otettava yhteyttä kiinteistön omistajaan tai ylläpidosta vastaavaan tahoon (yleensä isännöitsijä). Jos kiinteistön omistaja tai tämän edustaja ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin, asukas voi ottaa yhteyttä terveystarkastajaan.

Terveystarkastaja tekee asunnontarkastuksen joko asunnon omistajan tai haltijan kirjallisesta tai terveystarkastajan suostumuksella suullisesta pyynnöstä. Kirjallisen pyynnön voi lähettää joko postitse tai sähköpostilla.

Asukkaan tahdon vastaisesti asunnontarkastus voidaan tehdä vain, jos viranomaisella on perusteltu epäily siitä, että asunnosta aiheutuu asukkaalle tai asunnon naapurille vakavaa terveyshaittaa. Terveystarkastajalla on tällöin oltava tarkastuksen suorittamiseksi kunnan terveydensuojeluviranomaisen antama kirjallinen määräys.

Terveystarkastajan ensimmäinen tarkastuskäynti on maksuton, mutta laboratoriotutkimuksia tai vaativia mittauksia edellyttävät selvitykset ovat kiinteistön omistajalle maksullisia. Maksu määräytyy Pirkkalan kunnan ympäristöterveydenhuollon voimassa olevan maksutaksan mukaan.

5 § Eläintenpito

Terveystuojelulain 13§:n 5 kohdan mukaisia eläinten pitoon tarkoitettuja rakennuksia ja aitauksia, joista on ennen toiminnan aloittamista tehtävä 2 luvun tarkoittama ilmoitus terveystuojeluviranomaiselle, ovat seuraaville eläimille tarkoitettut tilat:

- tuotantoeläimet, kuten sika, nauta, hevonen, vuohi, lammas, kukko, poro sekä mehiläispesät eläinmäärästä riippumatta (kaikki ne eläinsuojat, jotka eivät tarvitse ympäristösuojelulain edellyttämää ympäristölupaa).
- kanat tai muut siipikarjajaksilöt, jos niitä on enemmän kuin kuusi. Poikkeuksena kukko, jonka pitämisestä on aina (ei ympäristösuojelulain nojalla luvitetut kohteet) tehtävä ilmoitus asemakaava-alueella tai muulla taajaan asutulla alueella.
- täysikasvuiset koirat ja kissat, jos niitä on enemmän kuin kuusi

Ilmoitus tehdään, mikäli kyseinen rakennus tai aitaus on asemakaava-alueella tai muulla taajaan asutulla alueella.

Ammattimainen eläintenpito

Ammattimaisesta eläintenpidosta tulee tehdä ilmoitus eläinsuojeluasetuksen (396/1996) perusteella aluehallintovirastolle (AVI). AVI ilmoittaa valvottavista kohteista Pirtevalle. Ammattimaista eläintenpitoa harjoittavia kohteita valvotaan vuosittain.

Ilmoitusta vaativaa ammattimaista eläintenpitoa on:

- koirien, kissojen tai muiden seura- ja harrastuseläinten säännöllinen kaupanpitäminen tai välittäminen
- kun koirien tai kissojen omistajalla / haltijalla on kasvatettavanaan vähintään kuusi siitosnarttua, jotka ovat penikoineet ainakin yhden kerran
- koirien tai kissojen hoitoon, säilytykseen tai koulutukseen ottaminen, jos samanaikaisesti ja säännöllisesti otetaan hoidettavaksi, säilytettäväksi tai koulutukseen vähintään kuusi yli viiden kuukauden ikäistä koira tai kissaa
- hevosten pito (kasvatus, vuokraus, säilytys, hoitaminen, valmennus, koulutus), jos täysikasvuista eläimiä on vähintään kuusi
- muu vastaava ammattimainen tai laajamittainen seura- ja harrastuseläinten pitäminen.

Talteenotetut eläimet

Kunnan on huolehdittava alueellaan irrallaan tavattujen ja talteenotettujen koirien ja kissojen, sekä muiden vastaavien pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä. Talteenotettua eläintä on säilytettävä vähintään 15 päivän ajan, minkä jälkeen kunnalla on oikeus myydä, muutoin luovuttaa tai lopettaa eläin. Kunnalla on oikeus periä eläimen omistajalta tai haltijalta korvaus eläimen talteenotosta, hoidosta ja mahdollisesta lopettamisesta aiheutuneista kustannuksista.

Pirtevan alueen löytöeläinten hoitopaikoista saa lisätietoja Pirtevan kotisivuilta www.pirteva.fi ja jäsenkuntien kotisivuilta ja puhelinvaihteista.

6 § Eläinten hautaaminen

Eläinten hautaaminen ei saa aiheuttaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Hautaamisessa on otettava huomioon ympäristö- ja terveydensuojelulainsäädäntö.

- Kuollutta eläintä ei saa haudata pohjavesialueelle (kunnan ympäristösihteeriltä saa lisätietoja pohjavesialueiden sijainnista), vedenottamon suoja-alueelle, alle 250 metrin etäisyydelle kaivosta tai vesistöön viettävään rinteeseen, eikä alueelle, jota kynnetään tai kaivetaan pian hautaamisen jälkeen
- Kuollut eläin on haudattava vähintään metrin syvyyteen. Eläin on peitettävä heti siten, että ketut, rotat, lokit tai muut eläimet eivät pääse käsiksi haudattuun eläimeen.
- Kuollutta eläintä ei saa haudata muovisäkissä tai muussa maatumattomassa pakkauksessa.

Kuolleiden eläinten hautaamisesta on pidettävä kirjaa. Kirjanpitoa on säilytettävä kaksi vuotta, ja se on pyydetessä esitettävä valvontaviranomaiselle.

Nauta, lammas, vuohi, biisoni: Pirtevan alueella ainoastaan kuolleena syntyneen märehitjän ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hautaaminen on sallittua. Kaikki muut tilalla kuolleet / lopetetut märehitjät tulee toimittaa Honkajoen jätteenkäsittelylaitokseen. Kotiteurastuksessa pitää muistaa, että yli 48kk:n ikäiset nautaeläimet (nauta, biisoni) on tarkastettava BSE-taudin varalta. Sivutuotteet voidaan kuitenkin haudata ennen testituloksen valmistumista. Kuolleena syntyneet vasikat ja kotiteurastetut eläimet tulee ilmoittaa nautarekisteriin. Kotiteurastuksen sivutuotteiden hautaamisesta on lisäksi tehtävä kirjallinen ilmoitus Pirtevan valvontaeläinlääkärille. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja ennen hautaamista. Ilmoituksessa on mainittava eläimen omistaja, hautaamisen suorittaja, jos kyseessä on eri henkilö kuin eläimen omistaja, eläinlaji, eläinten määrä, hautauspaikka ja päivämäärä, jolloin hautaaminen suoritetaan. Tarvittaessa valvontaeläinlääkäri / kunnaneläinlääkäri tarkistaa raadot ja niiden hautaamiseen käytettävän paikan ja laitteet.

Siat ja siipikarja: Sikojen ja siipikarjan osalta Pirtevan kaikki kunnat kuuluvat keräilyalueeseen (alue II). Sikojen ja siipikarjan raadot voidaan Pirtevan alueella hävittää joko raatokeräilyn mukana tai toimittamalla ne hyväksytyyn polttolaitokseen. Ainoastaan kuolleena syntyneiden sikojen hautaaminen on sallittua (kirjanpitovelvollisuus huomioitava).

Turkiseläimet: Turkiseläinten raatojen hautaaminen on Pirtevan alueella sallittua, Pirtevan kunnat eivät kuulu keräilyalueeseen. Turkiseläinten ruhojen käyttö rehun valmistuksessa on sallittua lukuun ottamatta minkin ruhoja (ketun ruhot tietyin edellytyksin).

Lemmikkieläimet (ei koske lemmikkinä pidettäviä tuotantoeläimiä), kalat ja ravut

Lemmikkieläimet, kalat ja ravut voidaan haudata ilman ilmoitusta tai kirjanpitovelvollisuutta. Hautaamisessa tulee noudattaa kaikkia eläimiä koskevia vaatimuksia. Hevonen lasketaan lemmikkieläimeksi. Ammattimaista hevosenpitoa harjoittavan on kuitenkin pidettävä eläinluetteloa, johon merkitään myös tieto eläimen hautaamisesta. Hevosen ruhot voidaan hävittää myös sivutuoteluokan 2 käsitteilyyn hyväksytyssä polttolaitoksessa. Myös muiden lemmikkieläinten ruhot voidaan toimittaa polttolaitokseen. Lemmikin tuhka on mahdollista palauttaa asiakkaalle haudattavaksi / siroteltavaksi / säilytetäväksi lemmikkieläinten tuhkaamiseen erikoituneiden yritysten kautta.

Haaskanpito

Haaskanpito on toimintaa, jolla eläimiä houkutellaan ravinnon avulla ruokintapaikalle ja jonka tarkoituksena on valokuvata, katsella tai metsästä eläimiä. Haaskaa voidaan pitää myös yksinomaan eläinten ruokintatarkoituksessa.

Haaskanpitoon on saatava lupa maanomistajalta. Haaskaa ei saa sijoittaa lähelle asutusta. Haaska ei saa aiheuttaa maaperän eikä vesistöjen pilaantumista, joten haaskapaikkaa valittaessa on huomioitava pohjavesialueiden, järvien, jokien ym. vesistöjen sijainti. Tämän vuoksi on syytä olla yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen.

Haaskaruokintaan voidaan käyttää

- sian, poron, hevosen, siipikarjan raatoja
- kasvatettua kalaa
- hirvien ja muiden luonnonvaraisten eläinten raatoja ja teurassivutuotteita
- teurastus- ja leikkaamosivutuotteita
- kalatuotteiden käsittelystä syntyneitä sivutuotteita

Haaskaruokinnassa on kiellettyä käyttää

- nautojen, lampaiden ja vuohien raatoja
- turkiseläinten raatoja
- sellaisten eläinten raatoja, jotka on lopetettu tai jotka ovat kuolleet ihmisiin tai eläimiin tarttuva taudin tai taudin epäilyn vuoksi. Haaskaksi ei myöskään saa viedä ainesta, jonka käyttöä on joltain osin rajoitettu eläintaudin vuoksi.
- sellaisten lääkittyjen eläinten raatoja, joille käytettyjen lääkkeiden varoaika ei ole päättynyt ennen eläimen kuolemaa.

Jos haaskana käytetään muita kuin luonnonvaraisia eläimiä ja niiden teurasjätteitä, toiminnasta on tehtävä kirjallinen aloitusilmoitus vuosittain Pirtevan valvontaeläinlääkärille. Ilmoitus on tehtävä ennen toiminnan aloittamista. Kun tuotantoeläimistä peräisin olevaa ainesta viedään haaskapaikalle, on toimijan tehtävä lisäksi jokaisesta vientikerrasta käyttöilmoitus. Ilmoitusmenettely on hoidettava siten,

että valvontaeläinlääkärillä / kunnaneläinlääkärillä on mahdollisuus tarkastaa sivutuotteet ennen niiden viemistä haaskapaikalle.

Maatilan, joka käyttää itse tai luovuttaa tilalla kuolleita eläimiä haaskakäyttöön, on pidettävä kirjaa haaskaksi käytetyistä eläimistä. Kirjanpidosta on käytävä ilmi haaskakäyttöön päätyneiden lääkittyjen eläinten osalta käytetyt lääkkeet, lääkkeiden varoaikojen päättymispäivämäärä ja päivämäärä jolloin eläin kuoli tai lopetettiin. Mikäli maatila luovuttaa tilalla kuolleita tai lopetettuja eläimiä haaskan pitäjälle, on tilan annettava raadon mukana kirjallisesti tieto lääkittyjen eläinten osalta käytetyt lääkkeet, lääkkeiden varoaikojen päättymispäivämäärä ja päivämäärä jolloin eläin kuoli tai lopetettiin. Haaskan pitäjä liittää edellä mainitun dokumentin kirjanpitoonsa, josta se on muun kirjanpidon kanssa viranomaisen tarkastettavissa.

Mikäli aikomuksena on rakentaa katselukoju, kannattaa ottaa etukäteen yhteyttä kunnan rakennusvalvontaviranomaiseen. Haaskapaikka on pidettävä siistinä ja toimijan on huolehdittava käyttämättä jääneiden sivutuotteiden siivoamisesta pois ruokintapaikalta. Haaskapaikalle kuljetettavan sivutuotteen määrän tulee olla suhteessa kulutukseen.

7 § Talousvesi

Talousvedellä tarkoitetaan mm. juomavedeksi, ruoan valmistukseen ja elintarvikeyrityksessä elintarvikkeiden valmistukseen käytettävää vettä. Talousvettä toimittavalla laitoksella (vesilaitos) tarkoitetaan laitosta, joka toimittaa vesijohtovettä talousvetenä käytettäväksi. Kaivo, josta johdetaan talousvettä viiden tai useamman talouden käyttöön, on myös vesilaitos. Vesilaitoksia ovat lisäksi vesiosuuskunnat, jotka ostavat talousvettä toiselta vesilaitokselta liittyjiensä käyttöön. Vesilaitoksen on haettava terveydensuojeluviranomaiselta toimintansa hyväksymistä kirjallisesti viimeistään 3 kk ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin laitos on hyväksytty.

Suurten vesilaitosten (käyttäjää vähintään 50 henkilöä tai vesimäärä vähintään 10 m³ päivässä) on laadittava kirjallinen valvontatutkimusohjelma laitoksen säännöllistä valvontaa varten. Pienempien vesilaitosten on myös huolehdittava veden säännöllisestä näytteenotosta ja valvonnasta.

Yksityiset taloudet vastaavat talousvesikaivojensa veden laadun seurannasta itse. Terveydensuojeluviranomainen antaa tarvittaessa talousvesikaivon veden valvontaa, puhdistusta ja käyttöä koskevia ohjeita. Talousvesikaivon omistajan tulisi selvittää kaivoveden laatu ennen veden käyttöä talousvetenä. Pirtevan alueella on erityisesti syytä tutkia porakaivon veden arseenipitoisuus.

8 § Yleisötilaisuudet

Tilaisuuden järjestäjän tulee hankkia tapahtumapaikalle tilaisuuden luonteeseen nähden riittävästi käymälöitä ja kannellisia jätessäiliöitä. Järjestäjän tulee huolehtia tapahtuma-alueen ja sen lähiympäristön puhtaanapidosta sekä tapahtuman aikana että sen jälkeen.

9 § Seuraamukset terveydensuojelujärjestyksen rikkomisesta ja laiminlyönnistä

Terveydensuojelujärjestyksen valvontaan ja hallintopakkoon sovelletaan terveydensuojelulain 13 luvun säännöksiä.

Rangaistuksesta vastoin terveydensuojelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä toiminnasta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

Eläinten hautamiseen liittyvien säännösten rikkomisesta tuomittavasta rangaistuksesta säädetään eläintäutilain (55/1980) 23 §:ssä.

10 § Määräysten voimaantulo

Terveydensuojelujärjestys tulee voimaan 23. päivänä lokakuuta 2010.

STM 405/2009

KÄYMÄLÖIDEN MÄÄRÄ SUURESSA YLEISÖTILAISUUDESSA

Osallistujamäärä	Naisille Miehillä Näistä liikuntaesteisille		
< 50 *	1	1	1
51—250 *	2	2	1
251—500 *	3	3	1
501—750	5	4	1
751—1 000	6	5	1
yli 1 000 osallistujaa, jokaista			
250 osallistujaa kohden	+1	+1	1/1 000 osallistujaa

Miesten käymälöistä voidaan 50 % korvata vastaavalla määrällä virtsa-altaita.

*ohjeellinen

KÄYMÄLÖIDEN MÄÄRÄ SUURESSA YLEISÖTILAISUUDESSA JOSSA ON ANNISKELUA

Osallistujamäärä	Naisille Miehillä Näistä liikuntaesteisille		
< 50 *	1	1	1
51—250 *	3	3	1
251—500 *	4	4	1
501—750	6	6	1
751—1 000	8	8	1
yli 1 000 osallistujaa, jokaista			
250 osallistujaa kohden	+1	+1	1/1 000 osallistujaa

Miesten käymälöistä voidaan 50 % korvata vastaavalla määrällä virtsa-altaita.

*ohjeellinen